

Kuinka saada riittämään viisi leipää ja kaksi kalaa? – resurssitehokkuus ja EU

Sirpa Pietikäinen,
Euroopan parlamentin jäsen

”Resurssin” laaja määritelmä

- Mitä resurssit ovat: ei pelkästään teollisuuden raaka-aineita kuten öljyä ja metalleja, vaan myös luonnon monimuotoisuutta, maaperän ja vesistöjen hyvinvointia, puhdasta ilmaa ja muita ekopalveluita

Resurssitehokkuus – mitä se on?

- ”kymppikerroin”: sama hyvinvointi ja ansiot kymmeneksellä resursseja
- Suljetut tuotantoketjut:
 - ”Ekodesign”: vanha tuote materiaaliksi uudelle
 - Tuotteiden kirjon jatkuvasti kasvaessa maapallon resurssien määrä pysyy vakiona: järjestelmässä tilaa uudelle vain, jos vanhaa tehostetaan uuden tarvitseman verran
 - Nykyinen ekologista suunnittelua koskeva direktiivi kattaa pelkästään energiaa käyttävät ja energiankäyttöön tiiviimmin linkittyvät tuotteet: laajennus kattamaan koko tuotekirjo
 - Tuotteiden suunnittelu kierrätettäväksi
 - Lainsäädännön merkitys rajoittuu EU-rajojen ulkopuolelle
 - ”Vuokrayhteiskunta”

...

- **Urbaanit kaivokset:** arvometallit löydettävä olemassa olevista tuotteista (kännyköistä, tietokoneista, virtapiireistä...), ei aina vain uusista luonnonkaivoksista
 - Elektronista jätettä koskeva WEEE-direktiivi
- **Todellinen jätehierarkia:**
 - Elinkaariajattelu: painopiste jätteen synnyn ehkäisyssä
 - Milloin jätteestä jätettä ja milloin on resurssi – ”jätteen” uusi määritelmä?
- **Käyttöhierarkia:** Ei koskematonta luonnonresurssia tuotantoketjuun, jos materiaali mahdollista saada kierrätetyistä tuotteista

Jäte EU:ssa

- Jätettä Unionin alueella syntyy vuosittain n. 2 mrd. tonnia
- EEA: kuusi merkittävää jätevirtaa
 - Tuotantojäte ~26%
 - Kaivos- ja louhosjäte ~29%
 - Rakennus- ja purkujäte ~ 22%
 - Kotitalousjäte ~ 14%

Jätepuitedirektiivi (2008/98/EY)

- Hyväksyttiin lokakuussa 2008, uudisti vuoden 1975 jätedirektiivin
- Keskeisin EU:n jätepolitiikkaa sääntelevä direktiivi
- Keskeisiä kohtia:
 - Viisiportainen jätehierarkia
 - Painopiste jätteen syntymisen ehkäisyssä
 - Uudelleenkäytön määritelmä
 - Kierrätykselle selkeät velvoitteet: paperi- metalli-, muovi- ja lasijätteestä kierrätettävä 2020 min. puolet ja rakennus- ja purkujätteestä min. 70 %

EU:n resurssitehokkuustiekartta

- Pääpaino resurssitehokkuudessa siellä, missä sillä suurin vaikutus: liikenteessä, rakennuksissa ja ruoan tuotannossa
- Verotuksen painopisteen muutos: työn verotuksesta resurssien käytön ja ympäristölle haitallisten toimien verottamiseen
- Selkeät tavoitteet ja indikaattorit 2013
- Lisäinfo:
http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/pdf/sec2011_1068_final.pdf

Indikaattorit ja ympäristökirjanpito

- Mitä ovat resurssi-indikaattorit ja ympäristökirjanpito?
 - Erilaiset tilastot, mittarit ja indikaattorit rakentavat pohjaa sille, millaisena yhteiskuntamme, yritystemme ja koko maailman tila näyttäytyy. Tilastot rakentavat myös sitä tietoperustaa, jolle poliitikkojen päätöksenteko rakentuu.
 - Pelkkä BKT:n mittaaminen ei riitä
 - Indikaattoreilla mitataan jo mm. hiilijalanjälkeä; kattavamman mittariston kehittäminen käynnissä (kts. mm. European Environmental Agency)
 - EU-lainsäädäntö ympäristökirjanpidosta
 - verrannollisen tilinpidon merkitys suuri: ympäristöpolitiikkaa mahdotonta arvioida ilman kunnollista tietopohjaa
 - mm. energiaa, vettä, metsiä, jätevirtoja ja ekosysteemipalveluja koskevien tietojen tilinpito

European Resource Efficiency Platform (EREP)

- Keväällä 2012 ympäristökomissaari Potocnikin perustama, resurssitehokkuutta pohtiva korkean tason työryhmä.
- Työryhmän päämäärä: laatia konkreettiset työkalut resurssitehokkuuden edistämiseen Euroopassa.
 - Kesäkuu 2013: lyhyen tähtäimen toimet, ”low hanging fruits”
 - 2014: pitkän tähtäimen lainsäädäntätoimet ja muutokset
- Työryhmän jäsenet koottu yhteiskunnan eri aloilta ja kaikista jäsenmaista. Ryhmän jäseniin lukeutuvat mm. komissaari Olli Rehn, Tanskan, Saksan ja Italian ympäristöministerit, UNEP:n Achim Steiner ja OECD:n pääekonomisti Pier Carlo Padoan.
 - Sirpa Pietikäinen yksi neljästä työryhmän meppijäsenistä

...

- Keinoluetteloon lukeutuvat mm. ympäristön kannalta haitallisten tukiaisten poistaminen sekä ympäristöinnovaatiota tukevan rahoitusjärjestelmän luominen
- Selkeän mittariston laatiminen: neljä pääindikaattoria vesi, maankäyttö, kasvihuonekaasut ja materiaalien
- EREP-manifesto: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-12-989_en.htm

Tiekartan tuolle puolen: tarve kattavalle työkalupakille

- Yritysten kirjanpito, luottoluokitukset, johdon palkitseminen, verotus...
 - Yrityksiä koskevien kirjanpitovelvollisuuksien muuttaminen sisällyttämään pakollisen resurssikirjanpidon
 - Resurssien käyttö, ekologiset ja sosiaaliset indikaattorit huomioon valtioiden ja yritysten luottoluokituksissa
 - Johdon palkitsemisessa katse pitkälle tähtäimelle kestävään kasvuun, ei neljännesvuosituloksiin
 - Verotuksen muutos

...

- EU- ja kansallisten budjettien ilmasto- ja resurssijalanjäljen mittaaminen
- Euroopan kehitys pankin ja kansainvälisten kehitys pankkien lainapäätösten ilmasto- ja resurssijalanjäljen mittaaminen
- Kehitys- ja tutkimustyö
- Haitallisten tukien poisto

Kiitos osallistumisestasi!

- Tästä ja muista aiheista voit lukea lisää osoitteesta www.sirpapietikainen.eu
- Samasta osoitteesta voit myös tilata uutiskirjeeni ja samalla osallistua Brysselinmatkan arvontaan!

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Sirpa', is positioned in the bottom right corner of the slide.